

Vårens högtid med ägg, fjädrar och utklädda barn

Berättelse

Påskan är en av de stora högtiderna i Sverige, och den firas på våren. För många betyder den också ledighet, eftersom både skolor och arbetsplatser ofta har lov. En speciell sak med påskan är att den inte infaller samma datum varje år. Den är en så kallad rörlig helg och kommer någon gång mellan slutet av mars och slutet av april, beroende på månen och kalendern.

Från början är påskan en kristen högtid. Den firas till minne av att Jesus dog och sedan, enligt den kristna tron, blev levande igen. Men i dag firar många i Sverige påsk utan att tänka på religionen bakom. För dem handlar påskan mest om våren, om att vara ledig och om att umgås med familj och vänner. Man kan säga att högtiden har två sidor: en kristen och en mer vardaglig.

En tradition som syns i många hem är påskriset. Det är kvistar av björk som man pryder med färgglada fjädrar i till exempel gult, rosa och lila. Påskriset ställer man i en vas inomhus eller utanför dörren, och det gör hemmet ljusst och festligt. Fjädrarna är en ganska modern del av traditionen, men själva riset har funnits länge.

Ett roligt inslag för barnen är att klä ut sig till påskkärringar. På skärtorsdagen eller på påskafton målar de prickar och röda kinder i ansiktet, knyter en sjalett på huvudet och tar på sig en lång kjol. Sedan går de runt till grannarna, önskar "Glad påsk!" och får oftast godis tillbaka. Traditionen hänger ihop med gamla berättelser om häxor som flög iväg i påsktid, men i dag är det mest en lek för barnen.

Ägget är kanske påskens viktigaste symbol. Inom kristendomen står ägget för nytt liv. Många målar ägg i starka färger och äter ägg till påskmaten. Barn brukar också leta efter påskägg som de vuxna har gömt. Ett sådant påskägg är ofta gjort av papp och fyllt med godis. Just kring påskan säljs det mycket godis i Sverige, och för många barn är det en av årets godaste helger.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
högtid	en speciell helg eller dag som man firar tillsammans
ledighet	tid då man är fri från skola eller arbete
rörlig helg	en helg som inte infaller samma datum varje år
kristen tro	tron på Gud och Jesus inom kristendomen
vardaglig	som hör till den vanliga dagen, inte till religion
pryda	göra något vackrare med fina saker
inslag	en del av något större, här en del av firandet
skärtorsdag	torsdagen i påskveckan, dagen före långfredagen

ORD	FÖRKLARING
symbol	något som står för eller betyder något annat
gömma	lägga något så att andra inte ser det

Läsförståelsefrågor

1. Vad menas med att påsken är en “rörlig helg”?
 1. Att man reser bort under hela påsken.
 2. Att den firas på olika datum olika år.
 3. Att man flyttar möblerna när man städar inför påsk.
2. Vad menar texten när den säger att påsken har “två sidor”?
 1. Att den firas både på våren och på hösten.
 2. Att den har ett kristet ursprung men för många i dag mest handlar om vår och ledighet.
 3. Att halva Sverige firar och andra halvan inte gör det.
3. Vad gör barnen när de är utklädda till påskkärringar?
 1. De stannar inne och målar ägg åt grannarna.
 2. De besöker grannarna, önskar glad påsk och brukar få godis.
 3. De säljer påskris från dörr till dörr.
4. Varför är ägget en viktig symbol i påsken enligt texten?
 1. För att ägg är billigt att köpa på våren.
 2. För att ägget i den kristna tron är en bild för nytt liv och en ny början.
 3. För att höns lägger flest ägg just i april.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Påsken firas alltid i april.
 2. Många skolor och arbetsplatser är lediga under påsken.
 3. Fjädrarna på påskriset är en ganska ny del av traditionen.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Alla som firar påsk i Sverige gör det av religiösa skäl.
 2. Barn brukar leta efter gömda påskägg.
 3. Påskkärringstraditionen hänger ihop med gamla berättelser om häxor.
7. Texten säger att påsken har “en kristen och en mer vardaglig” sida. Förklara med egna ord vad det betyder.
8. Varför kan man säga att påsken är en viktig högtid för barn? Svara med stöd i texten.

Facit

1. Att den firas på olika datum olika år.
1. Att den har ett kristet ursprung men för många i dag mest handlar om vår och ledighet.
1. De besöker grannarna, önskar glad påsk och brukar få godis.
1. För att ägget i den kristna tron är en bild för nytt liv och en ny början.
1. nej (texten säger mars eller april, inte alltid april) b) ja c) ja
1. nej (texten säger att många firar utan att tänka på religionen) b) ja c) ja
- Exempel på svar: Att påsken från början är en religiös, kristen högtid om Jesus, men att den för många i dag mest är en vanlig vårfest med ledighet och umgänge, utan tanke på religionen.
- Exempel på svar: Barn får klä ut sig till påskkäringar och gå runt till grannarna, de letar efter påskägg och det säljs mycket godis. Därför är det en rolig och god helg för barn.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för att arbeta med skillnaden mellan ursprung och dagens firande och för att öva ord om vår, familj och traditioner. Tema: högtider och kultur i Sverige. Fråga 7 kräver att eleven tolkar uttrycket "två sidor". Lyft att texten medvetet skriver "många firar" och "för dem", inte tvärsäkra påståenden om alla svenskar. Låt eleverna jämföra med vår- och vårfesthögtider i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Finns det en vårhögtid där du kommer ifrån? När infaller den och vad gör man?
- Många högtider har ett religiöst ursprung men firas i dag av många utan religion. Känner du igen det från någon högtid du känner till?
- Vad tror du barn tycker bäst om med påsken? Varför?
- **Skriv (4 meningar):** Beskriv en högtid som betyder mycket för dig. Berätta när den är, vad man gör och varför den är viktig för dig.

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isoref) – Påsktraditioner från A till Ö: <https://www.isoref.se/folkminnen/kunskapsbanker-och-webbutställningar/webbutställningar-folkminnen/nu-ar-det-pask-igen/pasktraditioner-fran-a-till-o>
- Institutet för språk och folkminnen (Isoref) – Skärtorsdagen: <https://www.isoref.se/utforska/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-arets-namn-och-handelser/handelser/skartorsdagen>
- Nationalencyklopedin (NE), uppslagsord: påsk – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/p%C3%A5sk>
- Historiska museet – Påskens historia: <https://historiska.se/utforska-historien/kunskapsbank/paskens-historia/>

Faktagranskad mot Isoref (Påsktraditioner från A till Ö samt Skärtorsdagen), Nationalencyklopedin och Historiska museet i juni 2026. Nyckelfakta: Påsk är en kristen högtid till minne av Jesu död och uppståndelse, men firas i Sverige av många

som en vår- och lovhögtid oavsett religion. Påsken är en rörlig helg som infaller söndagen efter den första fullmånen efter vårdagjämningen, alltså någon gång mellan 22 mars och 25 april; helgen sträcker sig från skärtorsdag till annandag påsk. Påskris (björkkvistar prydda med färgglada fjädrar) används som dekoration inne och ute. Många barn klär ut sig till påskkärringar på skärtorsdagen eller påskafton och går runt i grannskapet och får godis. Ägget är centralt: man målar ägg, äter ägg och barn letar efter påskägg fyllda med godis; mycket godis säljs kring påsk, ofta i påskägg av papp eller plast. OSÄKERHET/FÖRSIKTIGHET: De folkliga traditionernas exakta ursprung är inte helt fastställt. Påskkärringen kopplas i folktron till medeltida föreställningar om häxor som flög till Blåkulla; de äldsta beläggen för utklädnaden är från 1800-talet och seden var då främst vuxnas/ungdomars innan den blev en barntradition. Påskriset kan möjligen spåras till äldre tiders "risningsupptåg" (rispiskning). Texterna återger detta försiktigt och skriver "många firar", inte "alla svenskar".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.